

OPAS

SUKUPOLVENVAIHDOS

LINDBLAD

12 TÄRKEÄÄ SEIKKAA SUKUPOLVEN- VAIHDOSTA TOTEUTETTAESSA

- 1)** Valmistaudu ja varaa aikaa.
- 2)** Tee muutos oikeassa yhtiömuodossa.
- 3)** Älä katkaise omistusaikaa, jos teet järjestelyjä ennen sukupolvenvaihdosta.
- 4)** Tee tarvittaessa testamentti.
- 5)** Tee osakassopimus, jos yhtiössä on muita osakkaita tai jos jatkajalle jää oikeuksia, jotka liittyvät yhtiöön.
- 6)** Hanki ennakkoratkaisu niin välttyt yllätyksiltä verokäsittelyssä.
- 7)** Hae poikkeuslupaa, jos yhtiössä on käyttämättömiä tappioita.
- 8)** Selvitä verottajan käyttämä ”käypä arvo” yritykselle ja sen osakkeille sekä huojennusten määrät eri vaihtoehtoilta.
- 9)** Vertaile eri tavalla toteutettujen järjestelyjen verovaikutuksia ja arvioi vaihtoehtojen käytännöllisyyttä osapuolten kannalta.
- 10)** Huomioi erot eri huojennusten edellytyksissä.
- 11)** Huomioi kohteena olevan yritystoiminnan laatu – onko se verottajan mielestä huojennuskelpoista yritystoimintaa.
- 12)** Huomioi jatkamisen edellyttämät toimintatavat sekä edellytetty jatkamisen 5 vuoden kesto sekä seuraamukset ennaikaisesta yritystoiminnan edelleen luovutuksesta.

VALMISTAUTUMINEN SUKUPOLVENVAIHDOKSEEN

Testamentti

Sukupolvenvaihdoksessa saattaa mennä aikaa jopa useita vuosia kaikkine valmistelutoimineen, ennakkoratkaisuineen ja yhdessä tai useammassa vaiheessa toteuttavine järjestelyineen ja mahdollisine jälkitoimineen. Lyhimmillään sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa jopa päivissä.

Koska lopulliseen ratkaisuun pääseminen vie aikaa, on luopujan hyvä tehdä testamentti. Testamentilla voidaan varmistaa se, että luovutuksen kohde menee aiotulle jatkajalle, vaikka kaikkia suunniteltuja toimia ei ehdittäisikään tehdä suunnitelman mukaan. Testamentilla voidaan myös huolehtia siitä, että luopujalle mahdollisesti jääneet osakkeet tai yhtiön osuudet siirtyvät jatkajalle.

Testamenttia voidaan käyttää myös apuna, mikäli halutaan tasapainottaa tilannetta yhden tai joidenkin perillisten saadessa yritysvarallisuutta ja muiden osakkaiden saadessa muuta omaisuutta.

Huomattavaa on, että testamenttia on varsin nopea ja kevyt päivittää erityisesti silloin, kun päivityksen tekee sama lakimies, joka on tehnyt edellisen testamentin.

[Testamentista olemme laatineet erillisen oppaan, johon voit tutustua täältä.](#)

SUKUPOLVENVAIHDOKSEN ESITOIMET

Jakautuminen

Osakeyhtiö voidaan jakaa kokonaisjakautumisella useammaksi yhtiöksi tai, mikäli siinä on sopivia liiketoimintakokonaisuuksia, liiketoimintakokonaisuus voidaan siirtää toiselle osakeyhtiölle, kunhan siirtävään yhtiöön jää vähintäänkin yksi liiketoimintakokonaisuus.

Jakautuvassa yhtiössä voi olla toimintoja, joita ei haluta tai ole tarpeen siirtää jatkajalle. Yhtiössä voi myös olla paljon varoja, mikä aiheuttaisi jatkajalle taloudellisia haasteita verokustannuksina. Jakautumisella jatkajalle siirrettävän yhtiön tasetta voidaan ”köyhdyttää” ja näin madaltaa yhtiön tai sen osuuden siirrosta aiheutuvia kustannuksia. Järjestelyllä voidaan myös siirtää tai jättää luopujalle varoja, jotka eivät välttämättä ole jatkajalla tarpeen, mutta voivat toimia luopujan ”eläkerahastona”.

Veronkiertämistä koskevien säännösten soveltamista harkittaessa sukupolvenvaihdos ja sen helpottaminen yritysjärjestelyn yhteydessä on katsottu liiketaloudelliseksi perusteeksi, mikä tukee sitä, että järjestelyssä ei ole kysymys veron kiertämisestä.

Osakevaihto ja sulautuminen

Toisinaan jatkajalle luovutettavat varat saattavat lähtötilanteessa olla useammassa yhtiössä. Tällöin on usein tarkoituksenmukaista koota luovutettavat varat sen yhtiön rakenteeseen, jossa yritystoimintaa on tarkoitus jatkaa. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi sulauttamalla yhtiöt toisiinsa tai muodostamalla osakevaihdolla yhtiö, jonka tytäryhtiö tai tytäryhtiöitä muut yhtiöt ovat.

Muodostuvan yhtiön osalta on mahdollisuus saada sukupolvenvaihdoshuojennus, jos jatkaja jatkaa yritystoimintaa muodostuneessa yhtiössä. Toisaalta on hyvä huomioida, että mikäli järjestelyissä on yhtiön yritystoimintaan kuulumattomia sijoitusvaroja, huojennus ei sovellu näihin sijoitusvaroihin.

Yhtiömuodon muutos

Mikäli luovutuksen kohteena oleva toiminta ei ole osakeyhtiömuodossa, on usein tarpeen järjestellä toiminnot siten, että luovutettavat toiminnot ovat osakeyhtiömuodossa. Huomattavaa on, että mikäli muutosta tehtäessä omistus perustetussa yhtiössä poikkeaa siihen luovutettujen omaisuuserien arvojen suhteesta, muutoksessa voi syntyä verotettava lahja.

Jos sukupolvenvaihdos toteutetaan ennen osakeyhtiön ensimmäisen tilikauden päättymistä, lasketaan PerVL 55 §:n sukupolvenvaihdoshuojennus yhtiölle siirtyneestä nettovarallisuudesta. Myös maatilán osakeyhtiöksi muuttamisen jälkeen tapahtuvassa osakelajassa sukupolvenvaihdoshuojennus lasketaan yhtiölle siirtyneestä nettovarallisuudesta eikä yhtiön omistaman maatilán arvosta, kuten suorissa maatilánlahjoituksissa.

Osakkeiden hankinta-ajan katsotaan alkaneen henkilöyhtiöosuuden hankinta-ajasta. Yksityisliikkeen tai maatilán muuttuessa osakeyhtiöksi omistusaika lasketaan yhtiön perustamisesta.

Omien osakkeiden hankinta tai lunastus

Jos jatkaja on jo osakas, voi väistävä omistaja luopua omistuksestaan siten, että yhtiö hankkii tai lunastaa luopuvan osakkaan osakkeet. Osakeyhtiön ostaessa omia osakkeita luopuja tai jatkaja eivät kuitenkaan ole oikeutettuja sukupolvenvaihdoshuojennuksiin. Omia osakkeita hankittaessa verotus tehdään tuloverolain säännösten mukaisesti ja varainsiirtoveron maksaa yritys.

Omien osakkeiden hankintaa säännellään osakeyhtiölain 15 luvussa. Omia osakkeita voi lunastaa tai hankkia voitonjakokelpoisilla varoilla tai velkojien suojaamenettelyä noudattaen omalla pääomalla. Menettelyä voidaan pitää myös yhtiön varojen jakona, jolloin on huomioitava osakeyhtiölain 13 luvun varojen jakoa koskevat säännökset, joiden mukaan hankinta muun muassa edellyttää yhtiökokouksessa käytännössä osakkaiden yksimielisyyttä. Omien osakkeiden hankintaan tai lunastamiseen voivat myös tulla sovellettavaksi peiteltyä osinkoa koskevat säännökset.

Yhtiö voi pitää, luovuttaa edelleen tai mitätöidä hankkimansa osakkeet. Mikäli yhtiössä on tappiota tai yhtiöveron hyvityksiä, niiden osalta on syytä hakea poikkeuslupa, jos se on tarpeen yhteisön toiminnan jatkumisen kannalta.

Omien osakkeiden hankinnalla voidaan keventää yhtiön tasetta ennen luovutusta. Tyyppillisesti luopujalle halutaan jakaa liiketoiminnan kannalta tarpeettomat varat. Mikäli yhtiössä on luopujan lisäksi muita omistajia, näiden omistajien osakkeet voi olla tarpeen hankkia yhtiön varoilla järjestelyn mahdollistamiseksi.

Peitelty osinko ja omien osakkeiden hankinta

Mikäli osakeyhtiö maksaa hankinnassa osakkeistaan käypää arvoa korkeamman hinnan, käyvän arvon ylittävä määrä verotetaan peiteltynä osinkona. Peiteltyä osinkoa ei yleensä katsota syntyvän, jos hankinnan ja muiden sukupolvenvaihdokseen liittyvien toimien tuloksena yhtiön omistus tosiasiallisesti siirtyy jatkajille ja hankinta tehdään korkeintaan käypään hintaan.

Verottajan ohjeiden mukaan peittelystä osingonjaosta ei ole kysymys silloin kun:

- 1) Jatkajan omistusosuus yhtiössä kasvaa hankinnan myötä merkittävästi.
- 2) Luopuva osakas menettää hankinnan ja mahdollisten muiden samassa yhteydessä toteutettujen omistusjärjestelyjen yhteisvaikutuksena enemmistöosakkuutensa eikä jäljelle jäävää omistusosuutta ole pidettävä merkittävänä (alle 20 %).
- 3) Käytetty lunastus- tai hankintahinta on enintään osakkeen käypä arvo.
- 4) Uudet osakkaat ryhtyvät hoitamaan yhtiötä aktiivisesti ja käyttävät tosiasiallisesti valtaansa yhtiössä.

Omien osakkeiden alihintainen hankkiminen tai lunastaminen

Kun yhtiö maksaa hankinnassa yli $\frac{3}{4}$ osakkeiden arvosta, luovutuksessa ei muodostu verotettavaa lahjaa. Mikäli hankintahinta alittaa $\frac{3}{4}$:n rajan, saadun lahjan arvo tulee arvioida niin, että lahjan arvona pidetään muiden omistajien osakkeiden arvonnousua, joka johtuu omien osakkeiden hankinnan alihintaisuudesta. Arvioinnissa yhtiön varoista poistetaan omien osakkeiden hankintaan käytetyt varat. Omien osakkeiden hankinnasta aiheutuvaa lahjaveroa voidaan huoventaa sukupolvenvaihdoksenhuojennuksen edellytysten täytyessä.

Pääoman palautus

EVL:ssä tarkoitettu pääomasijoitus – toisin sanoen sijoitus sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta eli SVOP-rahastosta – voidaan palauttaa ennen luovutusta. Mikäli edellytykset täyttyvät, palautettu sijoitus verotetaan veronalaisena luovutuksena ja palautusmäärästä saadaan vähentää omaisuuden hankintameno. Käytännössä mikäli yhtiöön on sijoitettu tietty rahasumma, jolla SVOP-rahasto on syntynyt, kyseinen summa saadaan palauttaa sieltä verotta.

SVOP-rahaston palautuksella pienennetään yhtiön vapaan oman pääoman määrää.

Palautus tyypillisesti alentaa yhtiön osakkeiden käypää arvoa ja siten pienentää lahjaveroja tai muita järjestelystä aiheutuvia kustannuksia. Palautus voidaan toteuttaa kirjamalla SVOP-rahaston palautus yhtiön velaksi palautuksen saajalle.

Palautus voidaan tehdä, vaikka yhtiöllä ei olisi riittävää likviditeettiä palautuksen toteuttamiseksi palautushetkellä. Velan myöhemmästä maksusta ei tule maksettavaksi tuloveroa eikä velka muodosta lahjaa, ellei katsota, ettei velkaa ole tarkoituksaan maksaa takaisin tai jos velka myöhemmin annetaan anteeksi. Lainalle onkin syytä tehdä selvä ja realistinen takaisinmaksusuunnitelma velkakirjan muodossa.

Liiketoimintakauppa

Liiketoimintakaupassa liiketoiminta pitää arvostaa käypään arvoon. Luovutus voidaan tehdä jatkajalle tai jatkajan omistamalle yhtiölle. Liiketoimintakaupalla on mahdollista myös siirtää varoja luovuttajan yhtiöstä toiseen ja saada ne sukupolvenvaihdoksen kannalta ”oikeaan” yhtiöön. Luovutuksen veroseuraamukset ovat samanlaiset kuin muissakin liiketoimintakaupoissa.

Mikäli varoja siirretään alihintaan, alihinnan osuus verotetaan yhtiön osakkeiden omistajalta varojen jaon verotuksen mukaisesti peiteltynä osinkona.

Omaisuuksien saajaa tai saajayhtiön omistajaa verotetaan lahjasta, johon voidaan mahdollisesti soveltaa sukupolvenvaihdoshuojennusta, mikäli sen edellytykset täyttyvät.

[Liiketoimintakaupasta voit lukea perusteellisemmin liiketoimintakauppaa koskevasta oppaastamme.](#)

Osakeanti

Osakeanniksi katsotaan kokonaan uusien osakkeiden antaminen, yhtiön hallussa olevien osakkeiden luovuttaminen tai osakkeiden merkintä. Alihintaista on merkintä käyvän arvon alittavalla merkintähinnalla. Alihintaista arvioidaan lahjaverotuksen kautta tai mikäli kyseessä on esimerkiksi palkiseminen työsuhteen johdosta tai muu vastikkeellinen toiminta, tuloverotuksen kautta.

Osakemerkinnässä muodostuva lahja

Alihintaishen osakemerkinnässä syntyvän lahjan katsotaan tulevan niiltä osakkailta, joiden osakeomistuksen arvo alenee osakeannissa. Lahjaan voidaan edellytysten täyttyessä soveltaa sukupolvenvaihdoshuojennusta.

Mahdollisuus merkitä osakkeita alihintaan ei ole luovutus, johon voitaisiin soveltaa $\frac{3}{4}$ sääntöä. Lahjaverotuksen toimittaminen edellyttää kuitenkin selvää poikkeamaa käyvästä arvosta. Jos lahjan määrä on vähintään 10 % yhtiön arvosta, voidaan lahjoitustapa rinnastaa osakkeiden lahjoitukseen ja lahjaan voidaan soveltaa sukupolvenvaihdoshuojennusta. Laskettaessa lahjan arvoa sitä verrataan yhtiön arvoon ennen kuin yhtiön varoihin on lisätty merkintähinta.

Apuyhtiö

Sukupolvenvaihdon toteutus apuyhtiön avulla tapahtuu myymällä yhtiön omistamiseen oikeuttavat osakkeet jatkajan omistamalle osakeyhtiölle. Apuyhtiön rakenne voi olla pysyvä tai sitä voidaan luovutuksen jälkeen muuttaa esimerkiksi purkamalla luovutettu yhtiö tai sulauttamalla se apuyhtiöön. Luovutettaessa osakkeita käyväällä arvolla apuyhtiölle luovutukseen ei sovelleta luovutusvoittoverovapautta.

Lahja apuyhtiölle

Yhtiö katsotaan lahjansaajaksi, jos lahja osoitetaan lahjakirjassa yhtiölle tai alihintaishen luovutuksessa kauppakirjan ehdoista on pääteltävissä, että lahjoitus on haluttu kohdistaa yhtiölle. Ulkopuolisen tekemää pääomasijoitusta ei kuitenkaan pidetä lahjana.

Yhtiön saadessa lahjan lahjavero määrätään aina toisen veroluokan mukaan riippumatta lahjoittajan ja lahjansaajayhtiön omistajien sukulaisuussuhteesta. Yhtiölle annettava lahja edellyttää myös, ettei lahjoittaja itse ole kohdeyhtiön omistaja suoraan tai välillisesti ja että lahjoitettava omaisuus tosiasiallisesti siirtyy pois lahjoittajan varallisuuspööristä. Jos apuyhtiö suorittaa osakkeista vastiketta enemmän kuin $\frac{3}{4}$ niiden käyvästä arvosta, ei luovutuksesta muodostu lahjaa.

Jos osakeyhtiö saa lahjalla tai lahjanluontoisella kaupalla huojennuksen edellytyksissä tarkoitetun määrän yhtiön osakkeita ja sitoutuu jatkamaan yritystoimintaa, lahjaan voidaan soveltaa sukupolvenvaihdoshuojennusta. Huojennus edellyttää, että apuyhtiö ja sen omistajat sitoutuvat jatkamaan yritystoimintaa ja esittävät vaatimuksen yhdessä. Jos yhtiö maksaa osakkeista enemmän kuin $\frac{1}{2}$ niiden käyvästä arvosta, voidaan lahjaan soveltaa kokonaishuojennusta.

Pääomasijoitus

Kun apuyhtiölle luovutetaan vastikkeetta tai alihintaan osakkeita tarkoituksena antaa lahja apuyhtiön omistajalle, luovutus ei ole yhtiön näkökulmasta lahja vaan pääomasijoitus. Tällöin pääomasijoitus katsotaan tehdyksi apuyhtiön omistajien puolesta.

Alihintaisessa luovutuksessa pääomasijoituksena luovuttajalle määritetään luovutusvoittovero osakkeiden käyvästä arvosta. Yhtiön suoritettavaksi tulee varainsiirtovero osakkeiden käyvän arvon mukaan.

Apuyhtiön omistajien saaman lahjan määräksi katsotaan pääomasijoituksen arvo. Lahjaveroluokka määräytyy lahjanantajan ja apuyhtiön omistajan sukulaisuussuhteen mukaisesti.

Jos pääomasijoituksessa muodostuva lahja vastaa arvoltaan 10 % apuyhtiöön luovutettavan yhtiön kokonaisarvosta, voidaan lahjoitustapa rinnastaa perintöverolaissa tarkoitettuun yrityksen osaan ja lahjaan voidaan myöntää sukupolvenvaihdoshuojennus. Huojennuksen vaatima jatkamisedellytys voi täytyä apuyhtiön osakeomistuksen perusteella. Apuyhtiörakenteessa on lahjaveroilmoituksessa tai ennakkoratkaisuhakemuksessa syytä selvittää, miten jatkaja apuyhtiön omistajana toimii jatkajan roolissa apuyhtiöön lahjoitetussa yhtiössä.

Apuyhtiön purkaminen tai sulautuminen

Jos apuyhtiö on saanut lahjaan sukupolvenvaihdoshuojennuksen ja lahjana saatu yhtiö puretaan osaksi apuyhtiötä, purkamista pidetään tyypillisesti huojennuksen menettämiseen johtavana jatkoluovutuksena. Järjestelyjä arvioitaessa sukupolvenvaihdostarkoitus voidaan ottaa huomioon osana kokonaisarviointia. Huojennus voi säilyä purkamisesta tai sulautumisesta huolimatta, jos huojennettu yritysvarallisuus tosiasiallisesti säilyy jatkajan yritystoiminnan käytössä. Purkua suunniteltaessa on kuitenkin syytä hakea varmuuden vuoksi ennakkoratkaisu.

VÄLILLISET OMISTUSRAKENTEET

Konsernin emoyhtiö

Jos emoyhtiö osallistuu omalla toiminnallaan konsernissa harjoitettavaan yritystoimintaan, koko konserni on huojennuksessa tarkoitettu yritys ja siihen voidaan soveltaa sukupolvenvaihdoshuojennusta. Huojennuksen soveltamiseen ei vaikuta se, että joidenkin tytäryhtiöiden toiminta itsenäisesti tarkasteltuna ei olisi yritystoimintaa. Siten esimerkiksi pelkästään kiinteistöjä konsernin muille yhtiöille vuokraavan tytäryhtiön varoihin sovelletaan huojennusta. Huojennus ei myöskään esty siksi, että lahjaan sisältyvä välillinen omistusosuus jossain tytäryhtiössä olisi vähäinen.

Konsernia ei pidetä huojennuksessa tarkoitettuna yrityksenä, jos emoyhtiö ja sen tytär- ja osakkuusyhtiöiden yritystoiminnan varat muodostavat vain vähäisen osan emoyhtiön liikevaihdosta tai kaikista varoista. Vähäisenä on pidetty noin 20 % osuutta liikevaihdosta.

Holdingyhtiö

Holdingyhtiöllä verottaja tarkoittaa yhtiötä, joka ei harjoita yritystoimintaa vaan palvelee lähinnä omistajien tarpeita osakeomistusten hallinnointiyhtiönä. Holdingyhtiöön huojennus voi soveltua vain, jos sen osakkeiden omistamisen kautta tosiasiallisesti jatketaan tytär- ja osakkuusyhtiöissä harjoitettua yritystoimintaa.

YRITYKSEN KÄYVÄN ARVON SEKÄ HUOJENNUSTEN LASKEMINEN

Yrityksen käypä arvo

Yrityksen käypää arvoa määritettäessä on syytä huomioida verottajan käyttämä laskentatapa, mikäli yhtiön osakkeilla ei ole käyty riittävästi kauppaa. Oikeuskäytännössä on annettu painoa myöskin osakassopimuksen määräyksille osakkeiden arvon laskentatavasta. Tältä osin oikeuskäytäntöä on kuitenkin suhteellisen vähän.

Verottajan käyttämiä arvonmäärittystapoja ovat substanssiarvon ja tuottoarvon laskeminen. Substanssiarvo saadaan, kun yrityksen kaikista varoista vähennetään yrityksen velat. Yrityksen varat ja velat määritetään verovelvollisuuden alkamisajankohtaan nähden viimeksi päättyneen tilikauden taseen mukaan. Tilinpäätöksen jälkeen tapahtuneet olennaiset muutokset on otettava huomioon ennen sukupolvenvaihdosjärjestelyjen tekemistä. Tuottoarvo puolestaan saadaan laskemalla kolmen edellisen vuoden tuloksen keskiarvo, joka päämitetaan 15 %:n korkokannalla.

Yrityksen käypä arvo määritetään tuotto- ja substanssiarvon perusteella seuraavasti:

- Jos tuottoarvo on suurempi kuin substanssiarvo, käypä arvo on tuottoarvon ja substanssiarvon keskiarvon määrä.
- Jos substanssiarvo on suurempi (tai yhtä suuri) kuin tuottoarvo, käypä arvo on yhtiön substanssiarvon määrä.
- Kun kyseessä on perintö- ja lahjaverolain mukainen sukupolvenvaihdos, yrityksen varat arvostetaan 40 %:iin arvostamislain mukaisesta arvosta.

Huojennuksen laskeminen

Lahjavero huojennetaan luovutuksensaajan pyynnöstä osittain, jos osakkeista ei suoriteta vastiketta lainkaan tai vastike on enintään puolet osakkeiden käyvästä arvosta. Huojennuksen laskemiseksi lahjoitetuille tai lahjanluonteisella luovutuksella saaduille osakkeille määritetään käyvän arvon lisäksi myös niin sanottu spv-arvo. Huojennettavan lahjaveron määrä on käyvästä arvosta lasketun veron ja spv-arvosta lasketun veron erotus tai käyvästä arvosta lasketun veron ja 850 euron erotus. Lahjasta jää siten maksettavaksi osakkeiden spv-arvosta laskettavaa lahjaveroa vastaava määrä, kuitenkin aina vähintään 850 euroa. Jos vastiketta maksetaan esimerkiksi $\frac{1}{4}$ osakkeiden arvosta ja lahjan osuus on $\frac{3}{4}$, huojennuksen jälkeen maksuunpantava vero lasketaan $\frac{3}{4}$ osakkeiden spv-arvosta.

Sukupolvenvaihdoshuojennuksessa käytettävän arvon (spv-arvon) määrittäminen

Osakkeen sukupolvenvaihdosarvo (spv-arvo) lasketaan siten, että osakeyhtiön yritysvaarallisuus arvostetaan määrään, joka vastaa 40 % arvostamislain mukaisten perusteiden mukaan lasketusta määrästä. Spv-arvon laskemisessa käytetään lähtökohtaisesti osakkeen vertailuarvoa sellaisenaan, jos yhtiön omaisuusmassassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia eikä asiassa ole ryhdytty erityisiin toimiin pelkästään veroedun saamiseksi. Julkisesti noteeraamattoman osakkeen vertailuarvo lasketaan jakamalla yhtiön nettovarallisuus yhtiön ulkona olevien osakkeiden määrällä. Vertailuarvoa laskettaessa nettovarallisuuteen luetaan yhtiön kaikkien tulolähteiden varat ja velat, jotka arvostetaan lähtökohtaisesti tuloverotuksessa poistamattomiin arvoihin ja vertailuarvoihin.

Varojen ja velkojen erotuksena saatua nettovarallisuutta korjataan muun muassa vähentämällä siitä tilikaudelta jaettavaksi päätetty osinko. Osakkeen vertailuarvoa rajoittaa ns. leikkurisäännös, jonka mukaan verovuoden vertailuarvo saa olla enintään 50 % korkeampi kuin edellisen vuoden vertailuarvo. Leikkurisäännöstä sovellettaessa otetaan oikaisuerinä huomioon esimerkiksi yhtiöön tehdyt uudet pääomansijoitukset.

Osakkeen spv-arvon laskemisessa käytetään sitä vertailuarvoa, joka määritellään lahjoitushetken nähden **viimeisimmän tilinpäätöksen** tietojen perusteella. Vertailuarvoa korjataan vastaamaan verovelvollisuuden syntyhetken varallisuustilannetta, jos yhtiön omaisuusmassassa on viimeisimmän tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut **olennaisia muutoksia**.

Julkisesti noteeratun osakkeen vertailuarvo on 70 % arvopaperin tilinpäätöspäivän mukaisesta päätöskurssista. Julkisesti noteeratun osakkeen spv-arvona käytetään siten 28 % lahjoitushetken mukaisesta osakkeen päätöskurssista (40 % 70 %:sta).

Koska huojennuksen perusteena käytetään lähtökohtaisesti osakkeen vertailuarvoa sellaisenaan, myönnetään huojennus myös yhtiön sijoitusvarojen osalta. Tavanomaista elinkeinotoimintaa harjoittavan yhtiön voittovaroilla hankitut sijoitusvarat lähtökohtaisesti kuuluvat huojennuksen piiriin, mikäli varsinaista elinkeinotoimintaa jatketaan, sijoitusvarat säilyvät osana jatkettavaa yritystä eikä elinkeinotoiminta ole esimerkiksi liikevaihdoltaan vähäistä suhteessa sijoitusvaroihin. Yhtiön sijoitusvaroja voidaan rajata huojennuksen ulkopuolelle erityistilanteissa, esimerkiksi jos yhtiöön on siirretty sijoitusvaroja tai varsinaisen yritysvarallisuuden osuus yhtiön varoista ja yritystoiminnan osuus liikevaihdosta on vähäinen eikä sijoitusvaroja ole selvitetty yhtiön yritystoiminnan voittovaroilla hankituksi.

Sukupolvenvaihdosmuistion laatiminen kiinteähintaisena palveluna sisältää:

- Yrityksen arvonmäärittelyn
- Sukupolvenvaihdoshojennuksen laskemisen
- Sukupolvenvaihdosmuistion laatimisen

Tutustu palveluun

Verottajan kannan varmistaminen

ENNAKKORATKAISU

Ennen sukupolvenvaihdon toteuttamista on usein tarpeen hankkia verottajalta ennakkoratkaisu. Kun järjestely toteutetaan ennakkoratkaisussa kuvatulla tavalla, verottaja on sidottu myöhemmin tehtävässä verotuksessa ennakkoratkaisuun. Ennakkoratkaisun haulla voidaan näin välttää tilanne, jossa verottaja arvioikin jo toteutunutta järjestelyä eri tavalla kuin osapuolet. Tällöin nimittäin veroseuraamukset seuraavat verottajan näkemyksen mukaisesti ilman mahdollisuutta vetäytyä tilanteesta.

Ennakkoratkaisu mahdollistaakin sen, että mikäli myönteistä ennakkoratkaisua ei saada, järjestelyä ei ole myöskään sellaisenaan pakko toteuttaa, vaan voidaan harkita muita vaihtoehtoja.

KERTYNEIDEN TAPPIOIDEN KÄSITTELY

Mikäli yhtiöön on kertynyt tappioita ja tappiovuoden aikana tai sen jälkeen yli puolet yhtiön osakkeista on vaihtanut omistajaa muutoin kuin perinnöllä tai testamentilla, tappiota ei voida vähentää. Mikäli omistus on yhtiön kautta, jo 20 %:n muutos omistavassa yhteisössä aiheuttaa vastaavan tappioiden vähentämisen estävän vaikutuksen. Verottajalta on haettavissa poikkeuslupa tappioiden vähentämiseksi omistajavaihdoksesta huolimatta ja sukupolvenvaihdos onkin hyvä peruste tappioiden vähennyskelpoisuuden säilyttämiselle. Kertyneellä tappiolla saattaa olla merkittävä vaikutus jatkavan yhtiön myöhempien verojen määrään ja poikkeusluvan haun tarve on syytä arvioida osana kokonaisuutta.

YRITYSTOIMINTA, JOHON HUOJENNUS ON HANKALA SAADA

ARVOPAPERIKAUPPA

Verotuskäytännössä passiivinen ja pienimuotoinen sijoitustoiminta ei ole ollut huojennuksessa tarkoitettua yritysomaisuutta ja -toimintaa. Asiaa harkittaessa huomioidaan liikevaihdon ja tehtyjen kauppojen määrä, sijoitusstrategia, sijoitustoiminnan aktiivisuus ja sijoitusten kiertonopeus, sijoituskohteiden riskialttius, taseen rakenne, palkatun henkilöstön määrä, toimintaan sidotun vieraan pääoman määrä suhteessa varoihin sekä muut seikat.

PÄÄOMASIJOTUSTOIMINTA

Aktiivisena toimintana pääomasijoitustoiminta oikeuttaa huojennukseen, passiivinen sijoitustoiminta ei.

KIINTEISTÖLIIKETOIMINTA

Kiinteistö- ja rakennustoiminta tai muu aktiivinen kiinteistön kehitystoiminta voi olla huojennuksessa tarkoitettua yritystoimintaa, sen sijaan laajamittainenkaan kiinteistöjen tai osakehuoneistojen vuokraustoiminta ei ole. Toisaalta osana yrityskokonaisuutta sukupolvenvaihdoishuojennus saattaa soveltua vuokraustoimintaan.

MAATILAOSAKEYHTIÖ

Huojennusta voidaan soveltaa osakeyhtiöön, jossa harjoitetaan maataloutta tai maa- ja metsätaloutta. Pelkkä metsätalouden harjoittaminen ei kuitenkaan oikeuta huojennukseen.

OSAKKEIDEN LUOVUTUS

Sukupolvenvaihdos osakekauppana

Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa myös osakekauppana. Osakekaupassa yrityksen osakkeet tai osa niistä myydään toiminnan jatkajalle, jolloin myyjä voi saada luovutusvoittoa tekemästään kaupasta. Tästä voitosta tulee maksaa pääomatuloveroa ja se katsotaan sen verovuoden tuloksi, jona kauppa tai vaihto on tehty tai muu luovutus on tapahtunut.

Luovutusvoittoa laskettaessa kauppahinnasta vähennetään omaisuuden poistamattoman hankintamenon ja voiton hankkimisesta aiheutuneiden menojen yhteismäärä tai hankintameno-olettama. Hankintameno-olettamaa laskettaessa luonnollisen henkilön saamasta luovutushinnasta vähennetään 20 %, jos hän on omistanut osakkeet alle 10 vuotta. Mikäli omaisuus on omistettu vähintään 10 vuotta tai pidempään, on saadusta luovutushinnasta tehtävä vähennys 40 %. Hankintameno-olettamaa käytetään, jos todellinen hankintameno myyntikuluineen on pienempi kuin käytettävä hankintameno-olettama.

Jos luovutettava omaisuus on saatu osituksessa, sukupolvenvaihdoksen luovutusvoiton verovapauden omistusaikaa laskettaessa omistusaika lasketaan ositussaantoa edeltäneestä saannosta. Osituksessa saatujen osakkeiden omistusaikaan luetaan osituksessa osakkeet luovuttaneen henkilön omistusaika. Jos kyseessä on vastikkeetta saatu omaisuus, eli lahja tai perintö, katsotaan hankintamenoksi perintö- ja lahjaverotuksessa käytetty arvo. Sukupolvenvaihdoksen luovutusvoiton verovapauden omistusaikaa laskettaessa lahjana tai perintönä saatujen osakkeiden omistusaikaan luetaan luovuttajan omistusajan lisäksi lahjanantajan tai perinnönjättäjän omistusaika.

Yrityksen osakkeista saatu luovutusvoitto voi sukupolvenvaihdoksessa olla myyjälle täysin verovapaata, jos se täyttää tuloverolain mukaiset ehdot. Tuloverolain erityissäännöksen mukaan tulo on luovuttajalle verovapaata silloin, kun:

- 5) luovutetaan vähintään 10 %:n omistusosuus,
- 6) saajana on yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa luovuttajan lapsi, tämän rintaperillinen, luovuttajan sisar, veli, sisarpuoli tai velipuoli, ja
- 7) omaisuus on ollut vähintään 10 vuotta joko suoraan myyjän omistuksessa tai yhteenlaskettuna sillä, keneltä hän on ne saanut lahjana tai perintönä.

Jos yksikin edellä mainituista edellytyksistä jää täyttymättä, on luovutusvoitto kokonaan veronalaista tuloa.

Säännöksen soveltaminen ei edellytä verovelvollisen vaatimusta, vaan Verohallinto soveltaa säännöstä viran puolesta edellytysten täytyessä.

[Tarkemmin osakekaupasta sitä koskevasta oppaastamme tästä linkistä.](#)

Lahjanluonteinen kauppa

Sukupolvenvaihdoissa voi tulla vastaan tilanne, jossa yrityksen osakkeet myydään jatkajalle alle käyvän arvon. Lähtökohtaisesti jos omaisuus luovutetaan hintaan, joka on enintään 75 % sen käyvästä arvosta, katsotaan kyseessä olevan lahjanluonteinen kauppa. Mikäli luovutus katsotaan lahjanluonteiseksi, ostaja joutuu maksamaan lahjaveroa yrityksen käyvän arvon ja maksetun vastikkeen välisestä erotuksesta.

Jos alihintaisen luovutuksen tarkoitus on sen sijaan esimerkiksi palkitseminen työsuhhteessa tai alihintaisuus muutoin katsotaan vastikkeeksi jostakin, alihinta on lahjan sijaan saajan tuloverotuksessa verotettavaa tuloa. Ratkaisu lahjana ja tulona verottamisen välillä tehdään kokonaisarviona ottaen huomioon kaikki järjestelyn ehdot ja olosuhteet.

Lahjanluonteisessa kaupassa osakkeen hankintameno määritetään erikseen kauppaosuudelle ja lahjaosuudelle näiden osuuksien suhteessa. Lahjaosuuden hankintameno sekä kokonaan lahjana saatujen osakkeiden hankintameno on pääsääntöisesti lahjaverotuksessa käytetty arvo. Kuitenkin jos saaja luovuttaa lahjana saamansa omaisuuden ennen kuin lahjoituksesta tai lahjanluonteisesta kaupasta on kulunut yksi vuosi, hankintamenona käytetään hankintamenoa, joka osakkeilla oli lahjoittajan verotuksessa lahjoitushetkellä. Lahjaverotuksessa käytetyllä arvolla ei tällöin ole merkitystä. Myös tällaisessa tilanteessa luovutusvoittoa laskettaessa käytetään hankintamenon sijasta 20 % hankintameno-olettamaa, jos se on verovelvolliselle edullisempaa.

Jos saaja luovuttaa lahjana tai lahjanluonteisella kaupalla saamansa osakkeet edelleen ennen kuin lahjaverotuksen toimittamisesta on kulunut viisi vuotta, ja jos lahjaverotuksessa on sovellettu sukupolvenvaihdoshuojennusta, huojoennus voidaan edelleen luovutuksen johdosta menettää. Huojennuksen menettämiseen johtaa kaikkien saatujen osakkeiden tai niiden pääosan luovutus.

LAHJAVERON HUOJENNUS

Lahjaveron maksuajan pidennys

Yrityksen osakkeet voidaan lahjoittaa. Jos lahjoituksen arvo ylittää 5 000 euroa, lahjan saajalle tulee maksettavaksi lahjaveroa. Lahjavero voidaan ennen verotuksen toimittamista tehtävällä pyynnöllä jakaa maksueriin enintään 10 vuoden ajanjaksolle. Pidennys toteutetaan siten, että maksuunpantavaa veroa kannetaan yhtä suurina vuotuisina erinä enintään kymmenen vuoden aikana. Yksittäisen vuosierän määrä on vähintään 850 €. Huomattava on, että pidennetyltä maksuajalta ei peritä korkoa. Maksuajan pidennys on jatkajan kannalta olennainen silloin, kun lahjaveron määrä nousee merkittäväksi.

Maksuajan pidentäminen edellyttää:

- 1) lahjaan sisältyy yritys tai sen osa ja
- 2) luovutuksen saaja jatkaa yritystoimintaa lahjana saadussa yrityksessä sekä
- 3) yrityksestä tai sen osasta maksuunpantavan lahjaveron määrä on 1.700 € tai enemmän.

Pyyntö maksuajan pidentämisestä on esitettävä Verohallinnolle ennen lahjaverotuksen toimittamista.

Lahjaveron huojenus

Lahjaveroa on mahdollista huojentaa joko osittain tai kokonaan, jolloin lahjavero voidaan jättää maksuunpanematta perintö- ja lahjaverolain mukaisesti tiettyjen ehtojen täytyessä.

Osa lahjaverosta voidaan jättää maksuunpanematta silloin kun:

- 1) lahjana on yritys tai vähintään kymmenesosan omistusosuus,
- 2) saaja jatkaa yritystoimintaa kyseisessä yrityksessä, ja
- 3) veron suhteellinen osa koko verosta on suurempi kuin 850 euroa.

Kaikkien kolmen edellytyksen tulee täytyä, jotta verohuojennuksen saaminen on mahdollista. Yrityksen jatkajan ei tarvitse olla lähisukulainen; riittää, että lahjaan sisältyy yritys tai sen osa, ja luovutuksensaaja jatkaa yritystoimintaa kyseisessä yrityksessä.

Mikäli lahjanluovutus on osittain vastikkeellinen ja maksettu vastike on vähintään 50 % yrityksen käyvästä arvosta, lahjavero voidaan jättää kokonaan maksuunpanematta.

Käyvällä arvolla tarkoitetaan yksinkertaista hintaa, joka yrityksestä todennäköisesti maksettaisiin, jos kaupan osapuolet olisivat toisistaan riippumattomia.

Huojennustilanteessa yritys arvostetaan 40 %:n arvoon arvostamislain ja Verohallinnon ohjeiden mukaisesti. Jos sukupolvenvaihdos tapahtuu myymällä yritys lähisukulaiselle,

voidaan lahjaveron lisäksi välttyä maksamasta luovutusvoittoveroa. Huojennusta koskeva pyyntö tulee esittää Verohallinnolle ennen kuin lahjaverotus toimitetaan.

On tärkeää huomata, että saatu verohuojennus menetetään, mikäli pääosa yrityksen osakkeista luovutetaan edelleen ennen kuin 5 vuotta on kulunut lahjaveron toimittamisesta. Samalla huojennus eli maksuunpanematta jätetty vero määräytyy maksettavaksi korotettuna 20 %:lla. Lisäksi on tärkeää muistaa, että jos luopuvia osakkaita on useampia, katsotaan eri luovuttajilta saadut osakkeet toisistaan erillisiksi saannoiksi. Myös lahjojen kumulointisääntö on hyvä pitää mielessä: viimeksi saadun lahjan arvoon lisätään lahja, joka on saatu samalta antajalta kolmen viimeisen vuoden aikana.

Sukupolvenvaihdosmuistion laatiminen kiinteähintaisena palveluna sisältää:

- Yrityksen arvonmäärityksen
- Sukupolvenvaihdoshuojennuksen laskemisen
- Sukupolvenvaihdosmuistion laatimisen

Tutustu palveluun

Lahjaveron huojennuksesta muistettavaa

- Vähintään 10 % osakkeista saajalle.
- Saaja jatkaa yritystoimintaa.
- Huojennus menetetään, jos osakkeista pääosa luovutetaan ennen kuin 5 vuotta on kulunut lahjaverotuksen toimittamispäivästä.
- Mikäli huojennus menetetään, huojennettu määrä pannaan maksuun ja huojennettua määrää korotetaan 20 %:lla.
- Lahjaosakkeisiin liittyvä osinko-oikeus voidaan pidättää lahjanantajalle.
- Osinko-oikeuden pääomitettu arvo vähennetään lahjan arvosta.
- Äänioikeutta ei voida pidättää, vaan se liittyy omistukseen.

PELISÄÄNNÖT SELVIKSI OSAKASSOPIMUKSELLA

Sukupolvenvaihdoksen yhteydessä tehdään tyypillisesti osakassopimus osapuolten välille. Jos kokonaisuus käsittää useampia toimia, osakassopimus voi toimia järjestelyn runkosopimuksena. Osakassopimus tehdään usein myös silloin, jos luopuja jää yhtiöön osakkaaksi tai luopujalle jää joitain muita oikeuksia.

Osakassopimus voidaan räätälöidä siten, että osapuolten intressit tulevat huomioiduksi.

Osakassopimukset on huomioitu oikeuskäytännössä ja niissä määritellyllä luovutushinnan laskentamekanismilla on ollut merkitystä oikeuskäytännössä harkittaessa sitä, mikä on osakkeen käypä hinta.

Oikeuskäytännössä osakassopimuksen ehtojen on myös voitu katsoa vaikuttavan luovutuksessa annettavan lahjan arvoon.

[Osakassopimuksesta tarkemmin toisessa oppaassamme, johon pääset tästä linkistä.](#)

YRITYSTOIMINNAN JATKAMINEN

Huojennuksen saaneen luovutuksensaajan tulee jatkaa yritystoimintaa kohteena olevassa yrityksessä. Huojennusta ei sovelleta, jos yhtiön toimintaa ollaan muuttamassa toiminnaksi, johon ei saisi huojennusta.

Yritystoiminnan jatkuvuus ei edellytä, että luopuja on itse henkilökohtaisesti harjoittanut yritystoimintaa ennen yrityksen luovutusta. Yritystoiminnan jatkaminen edellyttää luovutuksensaajan henkilökohtaista osallistumista yhtiön liiketoiminnan johtamiseen, yrityksen sekä omistajan vallan käyttöön osakeomistuksen perusteella. Toiminnan jatkamiseksi katsotaan työskentely yhtiön hallituksen varsinaisena jäsenenä tai toimitusjohtajana sekä osakkeiden äänivallan käyttö yhtiössä. Jatkaminen voi tapauskohtaisesti täytyä myös muussa kuin hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan tehtävässä. Hallintoneuvoston jäsenyyttä ei ole kuitenkaan oikeuskäytännössä pidetty yritystoiminnan jatkamisena.

Jos saatujen osakkeiden äänivalta jää aiemmalle omistajalle, jatkamisen edellytys ei täyty. Oikeuskäytännössä on katsottu, että kun luovutus koski yli 10 % yhtiön osakekannasta, mutta kyseiset osakkeet oikeuttivat vähempään kuin 10 % yhtiön äänistä, jatkajan ei katsottu jatkavan yritystoimintaa huojennussäännöksen mukaisesti. Jatkaminen ei voi tapahtua edunvalvojan kautta eli jatkajan täytyy olla täysi-ikäinen.

HUOJENNUKSEN MENETTÄMINEN

Huojennus menetetään, jos jatkaja luovuttaa pääosan osakkeista ennen kuin 5 vuotta on kulunut lahjaverotuksen toimittamispäivästä. Huojennuksen menettäminen tarkoittaa sitä, että maksuun panematta jätetty veronosa pannaan maksuun. Lisäksi huojennettua määrää korotetaan 20 %:lla.

Luovuttamisella tarkoitetaan vapaaehtoista luopumista yritysvarallisuudesta tai -toiminnasta. Huojennusta ei panna maksuun, jos yritystoiminta joudutaan lopettamaan konkurssin, pakkohuutokaupan, pakkolunastuksen, sairauden, kuoleman, kannattamattomuuden tai muun niihin verrattavan pakottavan ja huojennusta vaadittaessa ennakkoimattoman syyn vuoksi.

OTA YHTEYTTÄ

Helsingin toimisto

Hiilikatu 3, 00180 Helsinki

 020 749 8160

 helsinki@lindblad.fi

Katso muiden paikkakuntien yhteystiedot
osoitteesta: **[lindblad.fi/toimistot](https://www.lindblad.fi/toimistot)**

